

Naziv aktivnosti: Škola iz snova – demokratska kultura škole i podizanje svijesti o potrebama učenika

(izvor: *TASKs for Democracy*, COE)

Opis

Izvornu aktivnost osmislila je Ildiko Lazar, inspirirana idejama Aleksandra Birkova, Louise Cutajar-Davis i Pascale Mompoin-Gaillard.

Fokus: Ova aktivnost potiče na razmišljanje o idealnoj školi kakvu sudionici zamišljaju za sebe i svoje učenike. Pomaže u podizanju svijesti o potrebama naših učenika kako bi svi imali jednaku korist od škole. Također, potiče razvoj empatije, prihvaćanja, tolerancije i spremnosti na djelovanje. Učitelje motivira na eksperimentiranje u tehnikama suradničkog učenja temeljenim na određenim zadacima, kao i na ostvarivanje demokratske kulture u školi.

Očekivani ishodi:

- usvajanje empatije kako bismo poboljšali suživot i djelovanje unutar društva
- spremnost za rad s drugima i aktivno uključivanje
- spremnost za djelovanje i poticanje drugih na djelovanje protiv diskriminacije, predrasuda, stereotipa i nepravde
- spremnost da se teži zajedničkom razumijevanju i konstruktivnom dijalogu
- sklonost otkrivanju i reagiranju na vjerovanja, vrijednosti, osjećaje i ponašanje drugih
- sklonost vrednovanju situacija i problema te traženje rješenja sa svim uključenim stranama
- shvaćanje kako suradnja može biti podrška u prevenciji sukoba, diskriminacije i nasilja
- znanje o različitim oblicima diskriminacije i nasilja

TIJEK RADIONICE

Uvod

Objasniti sudionicima da će ih se u sljedećoj aktivnosti pokušati potaknuti da zamisle školu iz snova u kakvoj bi oni sami željeli raditi.

I.dio (individualni rad i rad u skupinama – 30 minuta)

Na početku sudionici napišu svoje ime na *post-it* papiriće i nalijepu ih na odjeću. (Pripremiti podjednak broj papirića iste boje kako bi se kasnije mogle formirati skupine.)

1. Zamoliti sudionike da zamisle svoju školu iz snova. Ako žele, mogu zatvoriti oči i razmisliti o sljedećim pitanjima (postupno im davati sugestije):
 - Kakva je Vaša škola iz snova?
 - Kako ona izgleda izvana? Kako izgleda iznutra?
 - Koji Vam je najdraži prostor/mjesto u njoj?
 - Koje biste tradicije željeli uspostaviti u njoj?
 - Koje bi se vrijednosti u njoj njegovale?

- Za koja pravila biste željeli da se u njoj poštuju?
- Kako biste dočekali novopridošlice u svoju školu?

2. Recite sudionicima neka svatko samostalno zabilježi svoje ideje, a zatim zaokruži dvije ili tri najvažnije.

3. Nakon toga formiraju se mikroskupine od 4 do 5 sudionika (na temelju boje *post-it* papirića na kojemu su napisali svoje ime).

4. Sudionici u skupinama raspravljaju o obilježjima koje su samostalno prikupili kako bi nacrtali svoju *školu iz snova*, a da su svi njome zadovoljni. Jedan za drugim izlažu ostalim članovima skupine svoje najvažnije ideje, po jedna ideja po osobi, a osoba koja sjedi s desne strane govornika mora to nacrtati na posteru. Nakon što su se svi članovi skupine izredali, kreće još jedan ili dva kruga, ovisno koliko ima ideja. Važno je da svi članovi skupine prodiskutiraju svaku ideju, a isto tako da se svi usuglase o njezinu prihvaćanju. Ukoliko se neka ideja ne prihvati, predlagatelj ima pravo predložiti drugu. Nakon što svi članovi skupine prihvate ideju, osoba s desne strane govornika crta je na poster. Na posteru se ništa ne smije pisati, samo crtati.

5. Mikroskupine prezentiraju svoje postere na kojima su nacrtali svoje *škole iz snova*.

II. dio (rad u skupinama i plenarna diskusija – 30 minuta)

1. Kada su sve *škole iz snova* prezentirane, recite skupinama da su nažalost neki od njihovih učenika ostali nesretni, stoga se posteru moraju mijenjati kako bi svim učenicima bilo lijepo u školi.
2. Podijelite priče o sukobima (vidi uručke sa zadatcima, svaka je priča na uručku drugačije boje) i objasnite da se radi o istinitim pričama prikupljenima širom Europe. Ovisno o tome koliko je vremena preostalo, priče se mogu obraditi metodom **slagalice** (*jigsaw model*) unutar iste mikroskupine: svaki član skupine mora pročitati različitu priču i nakon toga ispričati ostalim članovima skupine. Druga mogućnost je, ukoliko je manje vremena, da svaka skupina dobije svoju priču za čitanje i raspravu.
3. Sudionici se zatim dogovaraju što bi trebalo učiniti te nadopunjuju svoje postere (daljnjim crtežima ili tekstem na *post-it* papirićima) kako bi osigurali da je njihova škola, *škola iz snova* za sve učenike.
4. Mikroskupine izvještavaju o promjenama koje su izvršene na posterima.

III. dio (vođeni razgovor – 20 minuta)

Potaknite razgovor postavljajući sljedeća pitanja (pitanja se pojavljuju na ekranu, jedno po jedno, i sudionicima se daje malo vremena da razmisle):

- Je li Vaša škola za Vas *škola iz snova*? Je li to *škola iz snova* za sve?

- Kakvo je iskustvo bilo zamisliti *školu iz snova*?
- Kako ste se osjećali kada ste morali nacrtati ideje drugog sudionika?
- Kako ste se osjećali kada ste pročitali o nesretnoj djeci?
- Je li se nešto promijenilo u Vašem razmišljanju nakon čitanja?
- Što ste dodali na poster u drugom krugu crtanja?
- Vidite li neku sličnost sa životom u Vašoj školi?
- Bi li nastavnici u Vašoj školi reagirali na isti način kao i nastavnici u pričama koje ste pročitali?
- Možete li Vi nešto učiniti za rješavanje sličnih problema? Postoje li kakvi rizici ukoliko biste ukazali na takve probleme?
- U kojoj mjeri smatrate da ovdje korištene tehnike suradničkog učenja mogu pomoći u sprječavanju sličnih sukoba u školi?
- Na koji način ova aktivnost promiče demokratsku kulturu u školi?

IV. dio (vrednovanje – 10 minuta)

Sudionici imaju nekoliko minuta da napišu bi li koristili ovu aktivnost i kako bi je prilagodili za svoje učenike, odgovarajući na sljedeća pitanja. (Pitanja se pojavljuju na ekranu.)

- Možete li koristiti ovu aktivnost ili neki njezin dio za svoje učenike? Kako biste je prilagodili? Što biste promijenili?
- Koje biste ishode očekivali (lingvističke, obrazovne, ishode koji se odnose na dinamiku skupine)?
- Što biste učinili u cilju podizanja svijesti o problemima nasilničkog ponašanja (*bullyinga*) i diskriminacije u svojoj školi?

Nakon toga slijedi zajednička diskusija.

PLANIRANJE

Priprema

Neka klupe budu posložene tako da se lako razmjestite za rad u manjim skupinama i za plenarne prezentacije.

Ukoliko se odlučite da sudionici čitaju priče po metodi *slagalice (jigsaw style)*, iskopirajte dovoljno primjeraka priča za svaku mikroskupinu na papiru u boji.

Pripremite pitanja za diskusiju u *power-pointu*.

Resursi i oprema

Dovoljan broj A3 papira ili većih postera i markera, *post-it* papirići različitih boja.

Savjeti i moguće poteškoće

Vodite računa o pravilima za rad u mikroskupinama: članovi naizmjenice izlažu svoje ideje i svaki puta osoba s desne strane govornika crta na posteru ukoliko grupa prihvati njegovu ideju kao važnu za školu iz snova.

URUČCI SA ZADATCIMA

Priče o sukobima u školama (iz *Pestalozzi Online Community of Practice* i iz *Friendly school*, aktivnost br. 16)

1. **Adam**, 13 godina, uvijek je u razredu bio prilično otvoren o svom mješovitom kršćansko-židovskom podrijetlu. Već se našao na meti nekih rasističkih primjedbi od strane kolega u razredu, ali jednog ga je dana neki dječak u razredu počeo zlostavljati pokazivanjem svastike na svom telefonu i puštanjem na uho jednog od Hitlerovih govora za vrijeme odmora. Nakon otprilike 10 minuta takvog ponašanja, Adam, koji se nikada nije potukao, toliko se uzrujao da je pokušao dva ili tri puta udariti dječaka. Dječak se počeo smijuljiti i Adam, shvaćajući kako nije stvoren za tučnjavu, bespomoćno sjedne i zaplače. U tom je trenutku učiteljica ušla u razred i pitala druge učenike što se dogodilo.

Nakon što je čula priču, odvela je Adama i nasilnog dječaka k ravnateljici bez da je išta rekla ostalim učenicima u razredu. Dječaci su kod ravnateljice morali sjesti i slušati kako im priča o svim dobrim židovima koje ona pozna. Nasilni se dječak morao ispričati, za kaznu istražiti sve o židovstvu i napraviti o tome prezentaciju u razredu. Prezentacija se nikada nije održala i o sukobu se nikada nije diskutiralo u razredu.

2. U školi se okupila skupina desetogodišnjaka i glasno se smijući čitala grafite na zidu. **Hamsa** stoji malo dalje. Sam je.

Učitelj: Što se ovdje događa?

Sam: Netko je sprejom našarao ovaj zid.

Učitelj: Zar misliš da je to smiješno?

Maria: Ne, nije to u redu, zar ne učitelju? Ilegalni imigranti samo tako ulaze u našu zemlju.

Tony: Moj tata kaže da nam uzimaju kuće i radna mjesta, tek tako.

Alice: I donose svoje čudne običaje sa sobom!

Sam: Odakle dolaze?

Tony: Ne znam, ali najbolje bi bilo da što prije odu. Tako moj tata kaže.

Učitelj: Ođite u razred i prestanite gubiti vrijeme.

U dvorištu, nekoliko tjedana kasnije, Hamsa se sam igra loptom.

Maria: Poznaješ li ga? To je jedan od ilegalaca koji je stigao prošlog tjedna.

Sam: Kako znaš? Jesi li razgovarala s njime?

Maria: Šališ se. Moja mama kaže da ne bih trebala imati nikakvog posla s njime i da svakako držim na oku svoje stvari jer se tim ljudima ne može vjerovati.

Učitelj: Nemoj biti nepristojna, Maria, odi sad tiho u razred.

3. **Fabiana** se uvijek osjećala «drugačijom» od svojih prijateljica. Sada je u pred-adolescentnoj dobi i postupno shvaća da je seksualno privlače djevojčice, a ne dječaci. Razgovarala je sa svojim prijateljima o tome, ali ne i s obitelji.

Skupina vrlo popularnih djevojčica iz njenog razreda nedavno su čule o Fabiani i njenim spolnim sklonostima. Ismijavaju je, a čak su i pokrenule kampanju protiv nje i počele širiti neugodne glasine. Iako se čini da su nastavnici svjesni napetosti koja vlada, s obzirom na to da se na školskom dvorištu moglo čuti dosta ružnih razgovora na temu homoseksualaca, ipak još nisu intervenirali.

Nedavno je u školu došao novi član kolektiva. Na intervjuu je bio izvrstan, ali nakon nekoliko dana počeo je pokazivati vrlo snažno homofobno ponašanje. Stalno daje komentare na homofobna pitanja i uvredljive primjedbe vezane uz Fabianu. Izrugivanja su stalna i Fabiana je često tužna i usamljena pa čak ponekad i uplašena u školi. Ocjene joj padaju ... te se sve više i više izolira.

4. Peter, 15 godina, pripada posebnoj društvenoj skupini, a u *Vašu školu iz snova* došao je tek nedavno. Ima jednog roditelja i slabog je imovinskog stanja. Vrlo je dobar u sportu, pjevanju, crtanju i pričanju priča, dok je jako loš u prirodnim predmetima. Roditelji ostale djece u razredu počeli su se buniti da je novi učenik loš primjer njihovoj djeci jer izgleda kako je jako siromašan i navodno lošeg morala i hiperaktivnog ponašanja. Vrlo je malo učenika koji u školi razgovaraju s Peterom.

Ovakvo stanje traje mjesecima, a Peterova spremnost na poštivanje pravila i suradnju izgleda da polako nestaje. Jedino uživa na satovima engleskoga jezika jer se često od njega traži da priča priče i nešto odglumi. Međutim, čim ga neki nastavnici ukore (a često i s pravom) zbog ponašanja i slabih ocjena, postaje defenzivan i optužuje da su se svi okomili na njega jer dolazi iz društvene manjine. Nedavno je počeo markirati. Ovakvo ponašanje traje već neko vrijeme te su neki roditelji zaprijetili da će poduzeti zakonske mjere protiv škole.